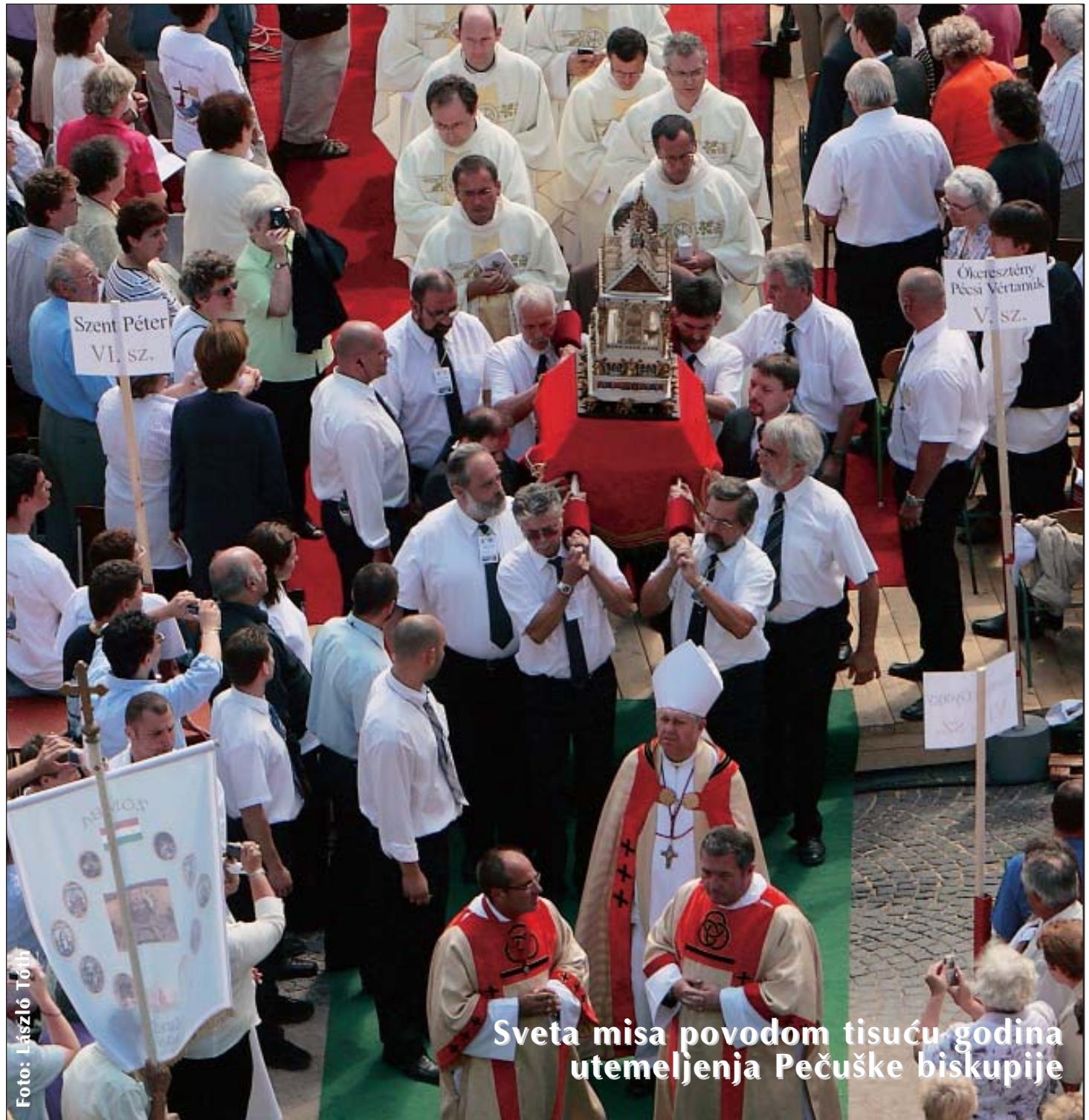

HRVATSKI glasnik

Godina XIX, broj 35

27. kolovoza 2009.

cijena 100 Ft

Komentar

Živili Kajkavci!

Prošli vikend je bio pravi milodar svim Gradičanskim Hrvatom kim su opet srca skupa kucala u negda pozabljenom, zanemaranom, znamda sa zemljopisne hrvatske karte još i obrisanom kajkavskom naselju Umoku. Bilo je to slavlje dvadesetljetnoga mukotrpnoga, ali izuzetno uspješnoga djelovanja, aktivnosti, takorekuć goristajanja hrvatske svisti, a pravoda i materinske riči na sredini Gradiča, u susjedstvu Niuzaljskoga jezera. Ov okrugli jubilej produktivne faze pak sigurno ne bi bili doživili stanovnici prez zagriženih Hrvatov, kim je još drag hrvatski jezik iako su jur otprilike sto ljet lišeni hrvatske maše, nimaju čuvarnicu, ni školu s hrvatskom nastavom. Prez njih bi se dogodilo s tom selom ono od česa se mi i danas bojimo u odurnoj sliki asimilacije: da će se rič ovenuti, nestati, zgubiti, a tako i mi, zadnji Hrvati na ovom području. Ali pojedinci probili su se svojimi idejami i voljom u agitaciji, organizaciji, sklapanju prijateljstva. Najzaslužniji u tom krugu su prez sumlje jačkar, folklorist, penzionist Joško Jurinković. Zahvaljujući njemu se je oživilo ovo selo pred dvadesetim ljeti. K tomu je bila pravoda potribna i pomoćna ruka načelnika Attile Horvátha i njegove cijele obitelji, majstorsko sviranje i tamburaško znanje ter vridno iskustvo Koljnofca Ivana Sallmera ter gradičanska folklorna odanost Undanca Štefana Kolosara da od nule se stvori nešto kvalitetno, nešto apsolutno pobjedničko i zlato. Zato je živi dokaz da su mladim Umočanom, našim „Kajkavcem“ put uokvirili svagdir uspjehi: muzička nagrada zlatnoga pauna, zlatne kvalifikacije od samoga početka sviranja, četire snimljene cedejke tamburaške glazbe, trodnevni Phare-projekt Umočkoga veselja s vjejkovječnim spominkom i filmom na DVD-u i prijateljstvo s Hrvati u Austriji, a i u Savskom Marofu, polag Brdovca, koje je prez sumlje samo ojačalo tu beskrajnu odlučnost ka je i pomagala da Umočani danas budu ono što i jesu. Jedni od najboljih u folkornom pogledu u cijelom Gradiču, riskiram reći i u cijeloj Ugarskoj, i ufamo se da će se to tako nastaviti i u budućnosti, a za plodan sad i bogatu litinju ter novi polet se samosvisno moraju pobrinuti i nadalje, kot i dosada. Zato im uz najiskrenije čestitke iz svega srca aplaudiram i, kako pjeva Ivan Sallmer u svojoj pjesmi u pratnji umočkih tamburašev: „Novo smo rodjeni, nek znaju svi da žive Kajkavci!“ Dakle, živili Kajkavci!

-Timea Horvat-

„Glasnikov tjedan“

Prošli je tjedan za mene bio u znaku proživljavanja sintagme 1000/tisuću godina. Tisuću godina od utemeljenja Pečuške biskupije, a meni je Bog dao sreću da budem svjedok milenija. U prostoru i vremenu to je tek trenutak u ljudskom životu, raspon koji je teško sagnati, ali nas crkveni dijelovi oltara, kamen i stari spisi opominju kako je to bilo i kako je današnje temeljeno na prošloime. Prošlom radu, prošloj vjeri, prošloj evangelizaciji, onima koji su dio našega obiteljskog stabla koje se za tisuću godina itekako razgranalo. A tisuću godina ipak je tek tren u svemiru, u vjeri u nad...

Oduševila me knjižnica koju je utemeljio Hrvat Antun Patačić. Biskup Patačić je sa svojim bibliotekarima govorio i služio se mnogim jezicima. Knjižnica za koju malo njih zna kako je njezin utemeljitelj Antun Patačić, biskup, barun, zagrebački kanonik, Patačić od Zajezda, Hrvat. Poklonio je i svoju zbirku od 19 tisuća svezaka. Poslije njega došao je Kolonić, prije njega bio je još jedan Patačić. Kažu kako je Kalačka biskupija još starija od Pečuške, ali je selila od Kalače do Bača, kažu kako je Kalača nekad bila i hrvatski grad u kojem su izlazile bunjevačko-šokačke novine. Na marginama ili u središtima hrvatskoga nacionalnog korpusa, teško je reći. Ali kada jedno malo selo, Kukinj, iznenada, nenajavljeni, onako kao Božja providnost prvi put u njegovoj povijesti posjeti jedan hrvatski biskup, biskup banjalučki Franjo Komarica, onda je i to znak kako je vjera dar. Biskup koji je doputovao proslaviti tisućljeće Pečuške

biskupije dan prije našao se u kukinjskoj crkvici celebrirajući svetu misu na hrvatskom jeziku. Iznenadili su se i Kukinčani, a biskup je kazao kako je zahvalan dobrom Bogu čija ga je providnost toga dana dovela u Kukinj u kojem je našao sunarodnjake koji su kroz duga stoljeća kušnja sačuvali hrvatski jezik, nacionalnu svijest i katoličku vjeru, našao je Šokce, Bunjevce, Bošnjake u svoj ljepoti njihova hrvatskoga nacionalnog bića i pri tome i nije mogao ništa drugo kazati nego im čestiti od srca na očuvanju identiteta kroz duga stoljeća.

Kardinal Schönborn na milenijskoj misi rekao je kako je Evropi potrebna nova evangelizacija, pa i u evandelju po Mateju čitamo kako je Isus poslao svoje učenike širiti i svjedočiti evandelje narodima. Nešto slično izrekao je dan prije u prekrasnoj kalačkoj katedrali, sagradenoj u današnjem izgledu na ostacima triju crkava kroz tisuću godina, i svećenik Andrija Kopilović. Nažalost, Europa je ušla u postkršćansko vrijeme. Kršćanstvo kao da je iza nas i za mnoge je tek prošlost i dio povijesti. Koliko je nas danas su crkvi, zapitao se Kopilović, naspram mnoštva koje ne čuje Isusa niti ga sluša. A bez vjere je teško, bez imalo znanja o onome što nas čeka, što nam se nudi duši. Brojke od tisuću godina dokaz su kako se vjerovalo i kako se kroz vjerovanje opstalo, te kako je jedini izlaz i „naša uloga u vjerovanju“, kako je nagašavao i preporoditelj bačkih Hrvata Ivan Antunović.

Branka Pavić Blažetin

LAST MINUTE, NEMOJTE PROPUSTITI**LJETUJTE U „ZAVIČAJU“
S HRVATSKIM GLASNIKOM U RUCI****Zajednička akcija KPC «Zavičaj» i Hrvatskoga glasnika**

Uplatite Hrvatski glasnik, u razdoblju od 28. kolovoza do 4. rujna, nazovite ravnatelja «Zavičaja» Tibora Radića na telefonu 00 385 98 376 990 i ostvarite popust od 15% za boravak u «Zavičaju» u razdoblju od 28. kolovoza do 4. rujna. Nemojte propustiti jedinstvenu priliku!

S Hrvatskim glasnikom ljetujte u «Zavičaju» s 15 % popusta! Ljetujte na otoku Pagu u Vlašićima, u «Zavičaju», posredstvom Hrvatskoga glasnika s 15% popusta. Pretplatite se na Hrvatski glasnik i ljetujte u „Zavičaju“.

Sveta misa u povodu tisuću godina utemeljenja Pečuške biskupije, biskupije pet crkava

Nadbiskup sarajevski Vinko Puljić i biskup banjalučki Franjo Komarica u društvu generalne konzulice Ljiljane Pancirov, predsjednika HDS-a Miše Heppa i predsjednika Hrvatske samouprave Baranjske županije Miše Šarošca te prof. Zvonimira Marića

Kralj Stjepan početkom 11. stoljeća utemeljio je deset biskupija u Mađarskoj, odredio njihove granice i utemeljio mađarsku Katoličku crkvu. Jedan od rijetkih datuma, poznat otprije tisuću godina, jest i 23. kolovoza 1009. godine kada je u tvrđavi Győr utemeljena Pečuška biskupija. Pečuh je i prije toga bio sastavni dio kršćanskoga svijeta, što dokazuje 1600 godina stara bogata kršćanska povijest grada podno Mečeka i starokršćanske grobnice.

Naglasio je to na milenijskoj svetoj misi i papinski legat bečki nadbiskup kardinal Christoph Schönborn. Dvosatna misa služena je na četiri jezika. Glavna nit svete mise tekla je na latinskom jeziku, a čitanja, evanđelje, molitva vjernika odvijali su se na mađarskom, njemačkom i hrvatskom jeziku; homilija je bila na njemačkom jeziku, a odgovori su bili na mađarskome. Uz kardinala Schönborna svetu misu služio je pečuški biskup Mihály Mayer, u nazočnosti mađarskog kardinala Pétera Erdőa, biskupa Mađarske biskupske konferencije, a svečanosti su sudjelovali biskupi Bosanskohercegovačke biskupske konferencije i Hrvatske biskupske konferencije, tako nadbiskup sarajevski kardinal Vinko Puljić, nadbiskup Đakovačko-osječki i predsjednik HBK Marin Srakić i njegov pomoćni biskup Đuro Hranić, biskup banjalučki Franjo Komarica i biskup požeški Antun Škvorčević.

Svečanosti su nazočili i Vlado Košić pomoći biskup Zagrebačke biskupije, Vje-

venog, kulturnog i javnoga života Biskupije i države, među kojima su bili i generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Ljiljana Pancirov i predsjednik HDS-a Miše Hepp, te mnoštvo od deset tisuća vjernika na Trgu Svetoga Stjepana, u podnožju velerne pečuške katedrale čija su četiri zvonika ponosno parala nebo.

Zabilježimo i imena Hrvata koji su prilikom milenijske svete mise sudjelovali u njezinu dijelu koji se odvijao na hrvatskom jeziku. Pjevalo je Ženski pjevački zbor Augusta Šenoe, evanđelje je čitao svećenik Ladislav Bačmai, čitanja Milica Klaić Taradija i Marija Bošnjak, molitvu vjernika čitala je Jelica Moslovac, a poklone, kao dijelove svete mise, u šokačkim narodnim nošnjama predale su i dvije Hrvatice iz Vršende: Anka Rodek i Eržika Vranešić... Mnogi naši Hrvati nazočili su kao vjernici milenijskoj proslavi, a mnogi od njih imali su i istaknutu ulogu u samom organiziranju i nesmetanoj provedbi milenijskoga slavlja. I na taj način dokazujući ljubav Katoličkoj crkvi.

Prvi pečuški biskup do 1036. godine bio je Bonifert, naslijedio ga je Mor. Kardinal Schönborn donio je apostolski blagoslov Svetog Oca pape Benedikta XVI, dok je brižna Sveta desnica ulijevala snagu u mnoštvo vjernika.

Dan 23. kolovoza 2009. završio je izvedbom VIII. simfonije Gustava Mahlera u Es duru, „Simfonije tisuće”.

Branka Pavić Blažetin

koslav Huzjak generalni tajnik Hrvatske biskupske konferencije, Ivan Godina generalni vikar Varaždinske biskupije i mnogi drugi crkveni uglednici u Hrvata. Ova višejezičnost prilikom proslave utemeljenja Biskupije dio je njezine povijesti i sadašnjosti. Ovu velernu svečanost domaćin, pečuški biskup Mihály Mayer, proslavio je sa svim svećenicima Pečuške biskupije i nizom uglednika društva

Potonja, selo koje živi

KUD „Drava“ iz Lukovišća

Zastupnici potonjske mjesne i Hrvatske samouprave i ove su godine zajedničkim snagama 15. kolovoza, na blagdan Velike Gospe, zaštitnice Hrvata, organizirali tradicionalan Dan sela. Odlikovali su ga mnogobrojni hrvatski sadržaji, za što su bili najdogovorniji tamošnji načelnik Tamás Reisz i predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Dudaš, te uvaženi gosti, među njima predsjednik HDS-a Mišo Hepp, konzulica Jadranka Telišman iz Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, parlamentarni zastupnici László Kuzma i István Gyenesi, predsjednik Hrvatske samouprave Šomodške županije Jozo Solga, izaslanstvo Gornje Bajze iz Općine Lukač, na čelu s Đurom Bukvićem (s Gornjom Bajzom se namjerava potpisati uskoro sporazum o prijateljstvu i suradnji), načelnici okolnih naselja, i mnogi Potonjani te njihovi prijatelji. Programi Dana sela počeli su u ranim prijepodnevnim satima natjecanjem za „Potonjski kup“ u malom nogometu. Nudila se mogućnost jahanja, zabava na quadu, vožnja konjskom zapregom, igra u napuhanome dvoru. U ranim prijepodnevnim satima slijedilo je proglašenje rezultata dotadanjih natjecanja, a u 16 sati Dan je nastavljen svečanom svetom misom koju je u mjesnoj crkvi, sagrađenoj prije sedamdeset godina, služio Augustin Darnai. Misom i prigodnim predavanjem Ruže Begovac o povijesti potonjske crkve obilježena je „70. godišnjica potonjske katoličke crkve“. Kulturni program počeo je navečer u 19 sati, a nastupili su: Jozo Matoric, Ženski pjevački zbor iz Martinaca, KUD Martinci, KUD Drava iz Lukovišća, učenička skupina modernoga plesa Dinamyc Dance iz Lukovišća i martinacički Orkestar Podravka. Na balu je svirala takoder Podravka. Priredba se odvijala uza sponzorstvo Samouprave sela Potonje, potonjske Hrvatske samouprave, HDS-a, Hrvatske samouprave Šomodske županije, Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Potonjska katolička crkva sagrađena prije 70 godina

Jedan od mojih brojnih sugovornika imao je tri i pol godine kada se počela graditi crkva, četiri kada je posvećena, pet kada su vukli zvono.

Na poticaj bračnoga para Károly Woldfog i Marije Domitrović, 1938. godine počela je gradnja potonjske crkve. Na mjestu gdje je bilo skladište koje je srušeno i čiji je materijal ugraden u novo crkveno zdanje na kupljenom zemljištu, za što je nabavljeno 2000 penga uza svestranu pomoć parlamentarnog zastupnika grofa Domonkosa Festeticsa, počela je gradnja. Planove izgradnje izradio je arhitekt Gyula Gosztányi. Veliki doprinos gradnji crkve dali su vjernici svojim prilozima, radom... Skupljanjem ljetine, jaja, pšenice, svih proizvoda i njihovom prodajom u korist građenja crkve. Temeljni kamen, uza svečanu svetu misu, postavljen je 29. lipnja 1938. godine. Prije toga su vjernici društvenim radom srušili skladište na kupljenom zemljištu, i sredili ga. Kako kazuju izvori, svi su Potonjani gradili crkvu, kod postavljanja krova su i školarci pomagali kao i kod bojanja drvenoga stropa, ukrašavanja njegovih kaseta, izrade tepiha, tkanina... Drveni strop potonjske crkve nije značajka katoličkih, nego reformatskih crkava iz 18. stoljeća. Oslikale su ga vješte ruke Potonjana i učenika tadašnje potonjske škole koji su izradili i sag za crkvu, s pomoću učiteljice Marije Domitrović. Potonjani do 1939. godine nisu imali crkveno zdanje, svete mise su slušali u Lukovišću i Novom Selu, a na treći Dan duhova misu su imali u Lukovišću za takozvano potonjsko polje kamo je staro i mlado išlo u prošenjici. Potonja je stopostotno bila hrvatsko naselje, vjernici su redovito hodočastili i u Đud, sedamdesetak kilometara. Još se 1938. godine željelo završiti crkvu, ali su se zidovi teško sušili, pa su radovi nastavljeni tek na proljeće 1939. godine. Crkva je posvećena

Plesačice KUD-a Martinci s Evom Silović

Dinamyc Dance iz Lukovišća

Kraljici Madara, na čiji se dan, 15. listopada, slavi i seosko proštenje (bučura), a malo proštenje je na blagdan Svetog Josipa. Zanimljiva je „crkvena oporuka” u kojoj стоји, a na čemu su inzistirali glavni darovatelji, bračni par Woldfog, da se sveta misa u crkvi može služiti samo na mađarskom jeziku, premda je naselje bilo hrvatsko. Kažu da su žene litaniju molile na hrvatskom, jednako kao i molitvu ispred crkve, ali čim bi došao svećenik i počela sveta misa, sve je bilo na mađarskom jeziku. I napis koji danas стоји na crkvenom zidu: Zdravo, Djevo, Kraljice Hrvata, tek je novijeg datuma i našao je svoje mjesto prilikom posljednjeg bojanja crkve. Mnogi su mještani 15. kolovoza 2009. godine prvi put čuli u potonjskoj crkvi molitvu Očenaš na hrvatskom jeziku i pjesmu na hrvatskom jeziku, veli podrijetlom Potonjanka Ruža Begovac, koja je neposredno prije same svete mise vjernicima održala kratko predavanje na mađarskom jeziku u povodu 70. obljetnice izgradnje crkvenoga zdanja. Između ostalog reče: 10. srpnja 1939. u Lukovišće je stigao biskup kako bi sljedeći dan posvetio potonjsku crkvu. Svetu misu na otvorenome držao je lazarski otac László Lovas, a u 10 sati stigao je i biskup Ferenc Virág. Dana 11. srpnja 1939. okupilo se više od tri tisuće ljudi. Potonjani su naslov počasnoga građanina dodijeli Károlyu Woldfogu i njegovoj supruzi za njihove zasluge u izgradnji crkve. Supruga Károlya Woldfoga Marija Domitrović 1941. godine dobila je i papinsko priznanje za nesebičnu pomoć u izgradnji potonjske crkve. Lukoviški je svećenik u dogовору s Potonjanima bez ikakve naknade držao jedan put mjesečno svetu misu na mađarskom jeziku. Na glavnom oltaru je Kraljica Madara s jedne strane s kraljem Stjepanom, a s druge s kraljevićem Imreom. Veći dio crkvene opreme poklon je vjernika: kipovi, klupe, tkanine...

I danas se o crkvi brinu vjernici, kantor Jozo Petrinović koji je kantor već devet godina i svećenik Augustin Darnai. Svečana sveta misa 15. kolovoza 2009. godine služena je na mađarskom jeziku. Obavljen je i jedno

krštenje toga dana. U nadi kako će napokon hrvatski jezik zazvoniti u potonjskoj crkvi, poželimo potonjskim Hrvatima snage i ustrajnosti koju su imali i njihovi preci kada su gradili crkveno zdanje.

Uređuje se središte sela iz unijskih izvora

Tamás Reisz, načelnik sela Potonje, poduzevan je i dobro surađuje sa svim mještanima, a seoska i Hrvatska samouprava izvrsno surađuju. Kako i ne bi kada je Potonja i danas hrvatsko selo. Mjesna samouprava, gdje god za to ima mogućnosti, pokušava se natjecati programima za dobrobit seoske zajednice te napredak naselja i njegove infrastrukture. Tako je početkom godine nabavljen seoski autobus vrijedan desetak milijuna forinti iz izvora za razvoj nove Mađarske. Nedavno su na natječaju dobili osam milijuna forinti. Obnavlja se i uređuje seoski park koji će dogodine biti završen, ali se već sada naslućuju obrisi budućega središta sela.

Seoska je služba zajednička u Potonji i Lukovišću, trenutno ima dva zaposlenika koji voze bolesne liječniku, u Siget, Barču, Lukovišće, donose objed starima i nemoćima, kojih je više od 65 i koji žive sami. Potonja je u zajedničkom bilježništvu s Lukovišćem, trenutno ima 250 stanovnika, vlastitih ustanova nemaju, ali i zajednički sudjeluju u održavanju udruženja s drugima. Seoski proračun iznosi oko 31 milijun forinti. Imaju crkvu, prelijepu seosku knjižnicu, dom kulturne (koji se trenutno obnavlja), društvene prostorije, prostore seoske i hrvatske samouprave, uređene porte, dvorišta i prekrasan krajolik koji ih okružuje. Posljednjih godina samouprava se natječe tako da je u prosjeku u posljednje tri godine uspjela svake godine iz raznoraznih natječaja osigurati godišnje desetak milijuna forinti, što je u tri godine tridesetak milijuna. Rezultati su vidljivi. Maloregijski natječaji također su u igri, jednako kao i unijski izvori. Na što se može natjecati, pitam svoga sugovornika, na ono što vam je doista potrebno? Često ne, kaže načelnik

Potonje Tamás Reisz, ali ove smo godine uspjeli dobiti dva natječaja. Jedan za unutrašnju obnovu doma kulture koja je u tijeku, drugi za vanjsku obnovu mrtvačnice na groblju. Tu je i spomenutih osam milijuna iz unijskih izvora za uređenje središta sela i parka koji se već nadzire i gdje je održan ovogodišnji Dan sela u Potonji.

Bogati folklorni program

Oko tisuću ljudi okupilo se u Potonji na otvorenome u seoskom parku kako bi uživali u trosatnome kulturnom programu što ga je odlikovao hrvatski folklor. Načelnik sela Tamás Reisz i predsjednik Hrvatske samouprave Jozo Dudaš pozdravili su nazočne. Pekle su se lepinje (langoši), vrijeme je bilo prekrasno te večeri uz Dravu, otvorena pozornica pravi je prostor za izvodače. Sve skupa oduševio je svojim nastupom glumac-pjevač, Podravac Jozo Matoric koji je s martinačkim Ženskim pjevačkim zborom Korijeni predstavio pet podravskih pjesama s CD-izdanja koji se priprema i za koji saznajemo kako će uskoro ugledati svjetlo dana. Na spomenutom CD-u naći će se u aranžmanu Gábora Lengyela petnaestak podravskih pjesma u izvedbi Jozе Matorica, spomenutoga zbora i Orkestra Podravka potpomognutim Zoltánom Vizváriem. Da će to biti izvrsno izdanje, pokazao je i potonjski nastup. Jozo nije te večeri samo pjevao, nego i recitirao te pomašao organizatorima u prevodenju. Nastup KUD-a Martinci, pjevački zbor i Orkestar Podravka oduševili su sve koji su imali prilike biti te večeri u Potonji. Ništa manje nisu bili dobri ni članovi KUD-a Drava koji su izveli koreografiju Podravska svadba, na čelu s gajdašem Pavom Gadanjijem. Na samome kraju programa pak oduševile su nas učenice lukoviške osnovne škole, članice Dinamyc Dance. Ples s njima marljivo vježba nastavničica Biserka Kolaric Bratner. Nakon programa slijedio je bal uz Podravku do ranih jutarnjih sati.

Branka Pavić Blažetin

Koljnofska tamburaška maša na Dan Blažene Divice Marije

U koljnofskoj hodočasnoj crikvi na Dan Blažene Divice Marije, 15. augusta, u subotu, je priredjena tamburaška hrvatska maša. Na svetačnost su si Koljnofci pozvali Marka Jukića, farnika Fileža i Mjenova, ki je na svetoj maši i u svojoj prodići istaknuo važnost Blažene Divice Marije kot majke Crikve. Uz njega su bili i kanonik Franjo Egrešić i Marko Mogyorósi. Tamburaši pod vodstvom Geze Völgyija ml. su si uvježbali cijelu mašu, a ženska klapa Golubice i člani Koljnofskoga kola su s jačkom pratili tamburaše. Kako smo doznali od vjernikov, kako lipo su primili novu inicijativu i ufaju se da će hrvatska tamburaška maša na Veliku mašu postati tradicijom u Koljnofu.

– Ingrid Klemenšić–

UNDA – Vjernici spomenutoga naselja 6. septembra, u nedjelju, svečuju Štefana Dumovića, farnika Hrvatskoga Židana, Plajgora i Unde, prilikom 35-ljetnoga službovanja Boga i vjernikov na Undi. U mjesnoj crikvi u 10 ure se začme jubilarna maša.

UNDA – Seoski dan i druženje čeka sve Undance i njeve susjede ki će 5. septembra, u subotu, piše i na biciklu doći iz Austrije. Od 9 ure na Glavnem trgu se odvijaju programi, a svaki diozimatelj će biti pozvan i na gulaš. Otpodne će se posvetiti Petőfieva ulica (polag Gaja) kaće se ove dane betonirati. Zanimljiv će biti i športski sastanak nogometničkih ekipa iz Répce, a dan se zatvara s balom.

SANTOVO – Otvorenje nove školske godine. Svečano otvorene nove školske godine u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi i učeničkom domu u Santovu, ustanovi koja je od 2000. u održavanju Hrvatske državne samouprave, bit će se u ponедjeljak, 31. kolovoza, u kinodvorani mjesnog doma kulture, s početkom u 17 sati. Nakon svečanosti održat će se i prvi roditeljski sastanak po razredima.

Vjera je Božji dar

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače, 22. kolovoza u tome se gradu, u sklopu tradicionalnoga Hrvatskog dana, već niz godina održava Spomen-dan na preporoditelja bačkih Hrvata biskupa Ivana Antunovića koji je stolovao u Kalači. Bariša Dudaš, predsjednik Hrvatske samouprave, i njegove kolege zastupnici učinili su sve kako bi se i ovogodišnji programi odvijali na najveće zadovoljstvo bačkih Hrvata, koji su nazocili Danu došavši iz gotovo svih naselja u kojima obitavaju, tako i mnogobrojnih gostiju. Posjetitelje je od ranih poslijepodnevnih sati čekalo razgledanje Nadbiskupijske knjižnice koju je s 15 tisuća knjiga utemeljio nadbiskup barun Adam Patačić od Zajezda, kalački biskup od 1776. do 1784. godine. Hrvat Patačić utemeljio je jednu od 12 najljepših knjižnica svijeta, o čemu se malo zna i u hrvatskoj povijesti. Posjetitelji su uza stručnu pomoć mogli upoznati vrijednosti knjižnoga fonda koji danas čini 150 tisuća knjiga. Ona i danas djeluje kao javna knjižnica, a njezin tematski katalog sastavljeni su tijekom stoljeća svećenici koji su se služili i do pet

jezika. Veliku vrijednost knjižnice predstavlja niz kodeksa i knjiga staroga tiska, te mnoštvo tematskih izdanja, posebice iz područja astronomije. Nakon razgledavanja Nadbiskupijske knjižnice, ispred katedrale je priređen folklorni program u kojem su sudjelovali: KUD „Rokoko“ iz Čikerije, KUD „Vodenica“ iz Baćina, Pjevački zbor „Ružmarin“ iz Baćina i TS „Racke žice“ iz Dušnoka. U katedrali se od 17.30 molila krunica na hrvatskom jeziku, a u 18 sati počelo je misno slavlje koje je predvodio mons. dr. Andrija Kopilović, prorektor Subotičke bogoslovije, a uz njega svećenici Imre Polyák iz Santova i Jenő Varga iz Vojvodine. U nadahnutoj propovijedi on je naglasio važnost obitelji kao temelja kršćanstva kroz ljubav, vjernost odanost i žrtvu, kazavši kako nema Krista bez Crkve, ali prazna je i Crkva bez Krista, kao temelja vjere. Uloga kršćanina je vjerovati, a to je i poruka koju nam je svojim djelom ostavio i biskup Antunović. Nakon mise Spomen-dan je nastavljen prigodnom svečanošću, prisjećanjem i polaganjem vijenaca kod spomen-ploče biskupa Ivana Antunovića.

Kako je naglasio, pozdravljajući nazočne, predsjednik kalačke Hrvatske samouprave Bariša Dudaš, i ovogodišnje okupljanje dokazuje vjersko zajedništvo Hrvata na tragu preporoditeljskog rada Ivana Antunovića. Svečani govor održao je predsjednik HDS-a Mišo Hepp koji je između ostalog kazao: „Već se godinama okupljamo pred domom gdje je živio i stvarao za svoj rod duhovni voda i preporoditelj svih podunavskih Hrvata Ivan Antunović, koji je svjedočio brigu i odanost korijenima, užem zavičaju... Utemeljitelj Bunjevačkih i šokačkih novina budi nacionalnu svijest, pruža otpor snažnoj mađarizaciji, ulijeva nadu, dijeli savjete... Vjera, materinski jezik, poštivanje čovjeka, tolerancija, čuvanje i očuvanje onoga čemu pripadaš jesu misli koje su i danas istinite i potiču nas da ih se držimo. Budimo ponosni i odani onome što je naše, čuvajmo svoj identitet, neka nas i u budućnosti krasiti materinski

jezik, prelijepi pjesme i plesovi, zajedništvo vjere, poštenje i čista savjest kako bismo mogli ostati dostojni čuvari i izvršitelji nasljeđa biskupa Ivana Antunovića.“

Nakon svečanosti polaganja vjenaca kod spomen-ploče Ivana Antunovića, slijedio je domjenak i druženje u auli Katoličkoga školskog središta Naše Gospe uz Tamburaški sastav „Vizin“ iz Pečuhu. Svečanosti su, uz narečene, nazočili Ernő Fülop, dekan Kalačko-kečkemetske nadbiskupije, Ljiljana Pancirov, generalna konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu, Joso Ostrogonac, predsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj, Angela Šokac Marković, predsjednica Bačko-kiškunske ogranka SHM-a, Joso Šibalinić, predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kišunske županije, kalački dogradonačelnik Gábor Molnár, Attila Katus, narodnosni referent grada Kalače...

Branka Pavić Blažetić

Pjevački zbor „Ružmarin“ iz Baćina

PEČUH – U organizaciji Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a 27. i 28. kolovoza u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže bit će održana „Metodička konferencija“ za odgojiteljice, nastavnike i profesore hrvatskoga jezika i književnosti. U četvrtak su od 11 sati i 30 minuta plenarna predavanja, a teme i predavači jesu: Promjene u finansiranju manjinskih ustanova – Jozo Solga, voditelj Ureda HDS-a; Stanje hrvatskoga „manjinskog“ jezika – Ernest Barić, ravnatelj ZZHM-a; Od škole u kojoj se predaje jezik do dvojezične (ili obrnuto?) – Gabor Győrvári, ravnatelj HVOŠGUDMK-a; Niveliranje znanja hrvatskoga jezika kod prvoškolaca – učiteljica HVOŠGUDMK-a i predviđene su rasprave po sekcijama o ovim temama: financiranje i integracijski programi, razvijanje programa i pomagala, metodika nastave jezika, digitalni obrazovni materijali. Sutradan, u petak, plenarna su predavanja od 9 sati, a teme i predavači su: Pitanja i rješenja u početnome učenju hrvatskoga jezika gimnazijalaca – Zoltan Gatai, profesor HVOŠGUDMK-a; Udžbenik kao osnovno pomagalo u nastavi hrvatskoga jezika – Janja Živković Mandić, autor udžbenika; Od vrtića do mature – kolika je dodatna vrijednost učenju hrvatskoga jezika u sklopu institucionalnog programa? – Gabor Győrvári, ravnatelj HVOŠGUDMK-a; Učenje hrvatskoga jezika u dječjem vrtiću putem igre i situacija – Anka Bunjevac Polić, odgojiteljica HVOŠGUDMK-a, i također rasprave po sekcijama: odgojiteljice i učitelji razredne nastave, autori i prevoditelji udžbenika, metodika nastave jezika, razvijači obrazovnih materijala. Na konferenciju se prijavilo ukupno 94 sudionika.

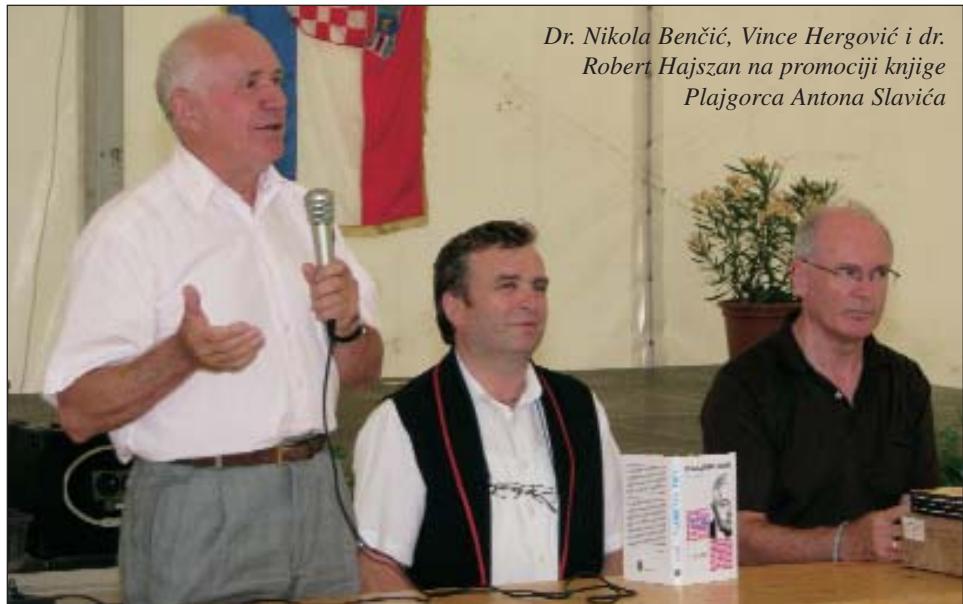
SIGET – Došlo je do promjene datuma izvedbe rok-mjuzikla »Zrinski 1566« Leventea Moravetza, naime gala predstava održava se 2. rujna te i uzastopna dva dana, tj. 3. i 4. rujna, zaredom po jedna izvedba, a bude li kiše, 6. rujna. U glavnim ulogama nastupaju: Pál Fekete (Labih, janjičar), Attila Csengeri (Ferenc Črnko, komornik) i Sándor Sasvári (Zrinski). Osim mađarskih umjetnika u izvedbi sudjeluju i čuvari mjesne tradicije u Sigetu te članovi Zrinske garde u Čakovcu. Predstave se održavaju u utvrdi s početkom u 20 sati i 30 minuta.

FOK – Hrvatska samouprava sela Foka od 17. do 20. kolovoza organizirala je boravak u Zadru i Filip Jakovu. Četrdesetak izletnika, kazuje nam predsjednica fočke Hrvatske samouprave Ljubica Weber, uživalo je u putu na kojem su upoznali dio ljepota matične domovine.

Veliko svečevanje najmanjega gradišćanskog sela

Folklorni festival, Miloradićevo spominjanje,
promocija knjig, vjersko spravišće kod Belovicheve kapele

Dr. Nikola Benčić, Vince Hergović i dr.
Robert Hajszan na promociji knjige
Plajgorca Antona Slavića

U ljeti jednoč najmanje gradišćansko selo Plajgor znamda prima još i već gostov nek koliko stanovnikov sve skupa ima. A to se svenek zgoda na velikom svečevanju Hrvatov, koje dva dane dura otkidob je rodjeni Plajgorac Vince Hergović na čelu sela. Ljetos 8. i 9. augusta su se mogli zabavljati pri bogatom hrvatskom sadržaju domaćini, a i došljaki iz cijele okolice. Crikva Sv. Martina na plajgorskem ulazu je čekala vjernike najprlje na hrvatsku mašu, potom pak je mnoštvo folkloričev i gostov u povorki zastalo pri hiži oca Mate Meršića Miloradića ki je i sam čuda vrimena potrošio u ditinstvu u ovom stanu. Stanovništvo Plajgora nigdar ne zabi prošlost, zato se daje čast polaganjem vijenca našemu pjesniku-duhovniku, gradišćansko-

mu velikanu. U folkfestu su nastupale brojne tancoske grupe, jačkarni zbori, a najveći aplauz je pozdravio, naravno, goste iz Hrvatske, člane Kulturno-umjetničkoga društva Rudar iz Glogovca. Uz agape i svirku židanske Mlade generacije i hrvatska zastava je većputi zdignuta u luft na Thompsonove jačke. Drugi dan su Plajgorci hodočastili do Belovicheve kapele gori na brig, a pod suncem pravoda su još i većimi dobili volju da se spusti pišice u dolinu prik loze. U neobičnom vrimenu, za objedom je došlo u velikom šatoru do promocije lani izdane pjesničke zbirke plajgorskoga dušobrižnika. Prvijenac „Plajgorski zvoni“, od Antona Slavića je publiki predstavio profesor iz Austrije, dr. Nikola Benčić. Akademik je istaknuo da

svi ki u ruke zamu ovu knjigu imat će pred okom jedan spominak rođenoga Plajgorca, ki je daleko zašao iz svojega rodnoga sela, ali i u stranskom se gustokrat obrnuo u misli, riči i poezijom svojemu narodu, „rodnoj hiži miloj“. Dr. Nikola Benčić je uz to rekao „*jako sam vam nenavidan da ste dostali takovu knjigu. Budite ponosni, pokusite nje autora razumiti, ki je uvijek bio s vami u duši, i prikrići ćete prepoznati da za svakom ričom se skrivamo mi sami*“.

Potom je Vince Hergović podilio ograničeni broj knjige, ali je svim obećao da će se seosko peljačvo poskrbiti za svaki plajgorski stan jednu knjigu. Liktar Plajgora je ovako komentirao uspjeh ovde dane: – *Ljudi kad se počmu starati, kad su 30–40 ljet jako se rado vrnu domom. Naši Plajgorci su rašicani po cijelom svitu, mi smo ovde živili kot u zatvoru niz ljet. Negda je ovde živilo 370 stanovnikov, a sad oko sto. U Hrvatskom Židani mogli bi ulicu otvoriti, a i u Kisegu, toliko je Hrvatov iz Plajgora prošlo, pak kad imamo ovakovu priredbu, onda svi dojdju. Ča je meni ovde falilo da mladine nije bilo jako na balu, ali bilo je svita iz Kisega, Hrvatske tako da se ne tužimo, vidimo da sami svoje moramo napraviti. Ovu prezentaciju knjig su čekali naši ljudi, nažalost, naš farnik je bolestan, tako nije mogao doći iz Njemačke, ali ljudi kot da bi se bili pomirili od ove knjige za čerašnjim napornim danom.*

U zastupničtu Panonskoga instituta dr. Robert Hajszan je predstavio Panonsku ljetnu knjigu i posebni prilog PAIN-a s hrvatskim autorom iz Ugarske, Đurom Frankovićem. Do kasnoga otpodneva su se ovde družili po svitu rašicani Plajgorci i domaćini, kim je još nek najlipše u ovom shranjenom kutu Gradišća. Ovput pravoda nije spomenuta pogibel poduzenja brze ceste S31, zbog čega je Plajgor na početku ljeta stao na sredini medijske pažnje.

-Tihomir

Gradišćanci iz raznih krajev svita našli su se u Plajgoru.

Sliva: Vince Hergović, načelnik Plajgora, profesorica Jutka Skrapić-Garger, rođena Petrovićanka, sad živi u Ameriki, akademik dr. Nikola Benčić rođeni Nardanac ki živi u Austriji, Lajoš Brigović iz Hrvatskoga Židana i Geza Völgyi st. iz Koljnofa

Trenutak za pjesmu

Zvonko Kovač

Tuoga, kaj je? Žal za prošlim

Tuoga, kaj je? Žal za prošlim ali jad? Kakov to se stvori prevladavajući osečaj? Preljev tuoge, po pameti, sercu, snu. Samotno jutro, ona trdo spi, predano. Groad je išče vu polutišini vusnuloga. Zebe topla priroda, osvenuli den. Gudi tuožno gudalo. Violina popevle ljudsku bol. Praznina postojanja, dotrajavanje.

Tuoga, kaj je? Poražena dobrota, zlomljeni ponos, ranjeni duh. Pregršt starih zmišljuvanja.

Petrovišćani obnovili tradiciju prošecije

Dvadeseti put piše u Kartež

Petrovска grupa hodočasnika

Karteška crikva vidljiva je s petroviskih sinokošov i vrtov, a dokle još nisu bile zaprte granice, stari ljudi su svako ljeto hodočastili na dan Unebožeća Blažene Divice Marije na mašu i kartešku bučuru. Ljetos smo se ganuli petnadestimi na ta kratki put od nekoliko kilometarova. Kako sam kasnije doznala od Ane Milišić-Horvat, ovo shodišće lako bi mogli apostofirati i jubilarnim pokidob pred dvajsetimi ljeti je obnovljena ova lipa tradicija s otvaranjem granice na gornjem kraju sela. – *Prvi put smo došli u Kartež 1989. ljeta. Kad je još uvečer do deseti bila otprta granica, išli smo na prošeciju u Kartež i onda najzad. Mi mlađi smo se pak opet ganuli drugi dan ujtro na mašu, a onda su većimi rekli da bi svako ljeto došli na ovo shodišće, a nekako im se sad neće. Nam je lipo i sad na ovoj prošeciji iako smo nek ovolikimi. Mi Hrvati jako čuda držimo do Marije, nas je Marija jako pomogla. Mi se u nju ufamo i zato idemo na ovakova shodišća...* – je povidala rutirina pišačica ka je svoje pripravljanje na veliko gradićansko shodišće u Celje začela jur u Medjugorju, a u Božjem blagoslovu i u Marijinom imenu se gane jur dvanadesti put u Štajersko, s drugimi najavljeniki iz Gradišća. Agica Jurčić-Škrapić u minuli ljeti vik se je autom dovezla u Kartež, a ovo ljeto se je odlučila za pišačenje: – *Ovde nam je ova lipa crikva za hrptom i kako mi je pravo da sam pišće došla na ovo shodišće. Nije ovo bilo nešto strašno, par mjesec prlje smo bili pišće u Pinkovcu, to je bila prava tura i tod smo se dobro izmučili. Zato se ne bi ufalala ganuti s ovakovom kondicijom u Celje, ali vjerujem da na ovakovi shodišći je jedna dobra čut da imamo jedan cilj, i to nam daje vekšu moć. Doma i onako svi nek bižimo simo-tamo, nimamo na ništa vrimena da bi si već na dušu pazili, a kad se spravimo ovako većimi, ta dan će kvizno služiti za to.*

„Još te moram, Mat, pozdraviti, još jed-

noč ti spivat dojti, Sinka tvoga još pohodit, onda ču va stan moj projt, ne zapusti nas, Marija, ne zapusti nas, Marija....“ – je zvučala jačka uz močni glas orgulov na početku hrvatske maše ku je služio Ivan Šneller, petroviski farnik u mirovini, a u svojoj prodički je u Ljetu duhovnikov prodičkao o duhovničkom zvanju i o nastaloj teškoj, znamađi i katastrofalnoj situaciji Crikve, kad sve manje i manje gosponov je širom svita. Uime Pinkovčanov je Dominik Knorr čestitao zlatomašniku Ivanu Šnelleru i pred mnoštvom vjernikov je zahvalio petroviskim fajbegarom ki su im u poplavi ponudili pomoćnu ruku. Za hrvatskom mašom je slijedila nimška, a u 11.30 uri je sambotelski biškop And-

Historija karteške crikve

Kartež u susjedstvu Petrovoga Sela je jedno od najpoznatijih hodočasnih mjest u južnom Burgenlandu. Crikva je sazidana 1155. ljeta, u ono vreme je ovde stala tvrdjava iz koje kapelje je zdignuta crikva u spomin Unebožeća Blažene Divice Marije. Hodočasnici su simo dohadjali od 15. stoljeća Karteškoj Mariji ka je ujedno i mati žitka. I ovo ljetje je molilo mnoštvo vjernikov iz cijele okolice 15. augusta, u subotu, na ovom mjestu na nimškoj, hrvatskoj i ugarskoj biškupskoj maši.

Maria Weinberg

rás Veres služio ugarski crikveni obred za svoje vjernike s kimi je došao piše iz Kermenda. Onda je jur pred crikvom naraslo pravo narodno veselje, bilo je jila i pila, izložba traktorov i sajam. Jedan dio Petrovišćanov je bio pozvan u Gorice, a drugi dio se ganuo domom, a ki misli da se u ovakovoj blizini ne more človik zablutiti, ta se more i razočarati, kot smo mi ki smo jedva našli most prik Pinki i malo poduzili kilometare do doma, ali to je već druga pripovitka.

-Tihomir

Bogatstvo...

Odavna je običaj u Santovu da na Tijelovo, ili kako u Santovu kažu Br(a)šančevo, djevojke u izvornoj šokačkoj nošnji nose crkvene barjake u svečanom ophodu oko crkve, a zatim sudjeluju misi na hrvatskom jeziku, pa je tako bilo i ove godine. Santovkinje, djevojke i žene, ispred župne crkve u Santovu nakon tijelovske mise.

Foto: Živko Blažev

BUDIMPEŠTA – U organizaciji budimpeštanskog HOŠIG-a i ove će godine od 23. do 30. kolovoza biti održan „Hrvatski tabor”. U tabor su se prijavili učenici osnovnih škola iz Bizonje, Dušnoka, Kemplje, Kerestura, Koljnofa i Starina, njih 35. Za vrijeme boravka oni će posjetiti znamenitosti grada, obilaziti budimpeštanšku školu i njezinu okolicu, po skupinama sudjelovati na raznim natjecanjima, predavanjima hrvatskoga jezika, zemljopisa te učiti hrvatske pjesme i plesove.

PEČUH – U auli Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu, 1. rujna (utorak) u 8 sati bit će svečano otvorene 2009–2010. školske godine. Ustanova će ove školske godine imati ukupno 310 učenika, 24 prvaša, 20 učenika nultog i 36 učenika 9. razreda.

BUDIMPEŠTA – Svečano otvorene 2009–2010. školske godine u Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i đačkom domu u Budimpešti bit će priređeno 1. rujna s početkom u 8 sati, u auli ustanove. Ustanova će 2009–2010. školske godine imati ukupno 244 učenika, 22 prvaša, 7 učenika u nultom i 22 učenika u 9. razredu.

KERESTUR – Zbog radova obnove Osnovnog obrazovnog središta u tome mjestu, nastava počinje tjedan dana kasnije, 7. rujna. Svečano otvorene 2009–2010. školske godine bit će priređeno 4. rujna u 17 sati. Na ustanovi se obnavlja građevna stolarija, zgrada će biti izolirana i bit će dostupna ljudima s invaliditetom.

HRVATSKE ŠICE – Seoska, Hrvatska manjinska samouprava i pjevački zbor Slavuj srdačno Vas poziva na seoski dan i regionalni kulturni festival naselj u Pinčenoj dolini 30. augusta, nedjelju. Od 9 ure na športskom igralištu različita naticanja i programi čekaju dicu i odrašćene. S početkom od 15 ure nastupaju: KUD Hruševec Kupljenski, zbor Djurdjice iz Sambotela, HKD Gradišće, tamburaški sastav iz Narde, Šički bećari i domaći pjevački zbor Slavuj. U 17 ure je skupna vičera, potom pak zabava s petroviškim bendom Čungam.

MARTINCI – U Martincima, kao što je poznato, 20. kolovoza je dan kada se u selu slavi stoljetna tradicija, seosko proštenje (bučura), blagdan Svetoga Stjepana kralja, Kraljevo. Tako je bilo i ove godine. U programima Dana KUD Martince izveo je program za mještane sela, a u večernjim satima bal su započeli i ondje, u velikoj seoskoj krčmi svirali do zore «Podravkinji» dečki.

Pogansko ljeto

Dječja skupina KUD-a „Marica“
iz Salante s učiteljicom plesa Vesnom Velin

Hrvatska večer, 19. kolovoza

I u ovim teškim vremenima za seoske proračune, ima nade. Pokazuje to i samouprava sela Pogana, na čelu s načelnicom Agom Dragovac, organizacijom sedmodnevnih priredaba ovogodišnjega Poganskog ljeta započetog u ponedjeljak, 16. kolovoza, a završenog u subotu, 22. kolovoza, proslavom Dana sela. Među tim danima 19. kolovoza bio je u znaku hrvatskih sadržaja u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave. Večer Hrvatske samouprave obilježili su svojim nastupom brojna hrvatska društva i sastavi. Večer je bila prigoda i za kušanje tradicionalnih jela hrvatskih sela.

Nakon folklornoga programa slijedio je ulični bal uz Orkestar Vizin i pjevača, glumca Stipana Đurića, a potom paljenje lomače na sredini poganskog jezera. Niz priredaba započeo je „Krikom za ljubav“, prigodnim mjuzikom u produkciji pečuškog Doma mladeži koji ima za temu život i djelo Majke Tereze.

Dana 17. kolovoza priređen je koncert ozbiljne glazbe na obali poganskog jezera iz Haydnova opusa, 18. je bio u znaku večeri njemačke narodnosti s nizom njemačkih programa, 19. kolovoza, kao što smo već napomenuli, Hrvatsko veče, 20. se slavio blagdan novoga kruha, sjećanje na poginule u svjetskim ratovima, sveta misa u mjesnoj crkvi, a petak, 20. kolovoza, bio je u znaku modernih nota, metal rocka, večer pod imenom pogans day održan je također na seoskom jezeru. Dan sela proslavljen je 22. kolovoza, cijelodnevnim programima, završenim balom uz „Badelovu“ svirku.

Da su se organizatori Hrvatske večeri, u sklopu sedmodnevnih programa Poganskog ljeta, itekako potrudili, svjedoče svi oni koji su toga dana pribivali hrvatskim programima i druženju. Mlada po godinama zastupnika, Hrvatska samouprava sela Pogana, na čelu s predsjednikom Milanom Saboom, dala je sve od sebe da se svi osjećaju kao kod kuće, a pri tome je naišla na nesebičnu potporu seoske samouprave, na čelu s Agom Dragovac, i poganskih Hrvata te mnogobrojnih prijatelja. Druženju su uime Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu nazočili konzulica Jadranka Telišman, a uime HDS-a zamjenik predsjednika Đuso Dudaš. Već na izlasku iz automobila dočekala me je Thompsonova glazba, a za istinski hrvatski, bošnjački folklor pobrinuli su se izvođači: dječja skupina KUD-a Marica iz Salante, domaćini Pjevački zbor Snaše, tamburaški sastav Šokadija iz Mohača, Orkestar Vizin, Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, KUD Ladislava Matušeka iz Kukinja i pjevač, glumac Stipan Đurić. Kako bi uz duhovnu hranu, pjesmu i ples, uživali i u hrvatskim poslasticama, pobrinule su se vrijedne ruke poganskih Hrvatica koje su ispekle kolačiće raznoraznih vrsta po starim receptima. Tu se uz kolačiće našla i sarma koju je skuhala načelnica sela, pečena prasetina, neizostavni grah u čupovima, pečena riba... Sve to skupa u prekrasnom ozračju kraj poganskog jezera učinilo je na trenutak da se osjećamo kao na obalama najlepšega mora na svijetu.

B. P. B.

Turki treti put htili osvojiti Jurišićev grad

Napad Kisega 2009

Turska vojska Sulejmana I. 5. augusta 1532. pojavila se je ispod Kisega da poslije osvajanja ove „kratorovine“ ide prema Beču. Gradski tanač imenuje punomoćnim – u gradu i u tvrdjavi – kapitana Nikolu Jurišića. „Magistrat redi prepirke, ali Nikola Jurišić zapovida u svemu. Ki se s tim ne slaže, tomu su još otvorene gradske lese, tako da još slobodno more projti van iz varoša“ – su izjavili. Skoro kroz cijeli mjesec je trajao turski napad u kom su 19 puta odbili neprijatelja branitelji kiseške tvrdjave, s kapitanom Nikolom Jurišićem. Premoćna turska vojska izgubila si je puno vrimena kod kiseške „kratorovine“ pak i slabo, godinasto vrime je napadače vodilo do odluke da neće ići dalje prema Beču.

Na ove herojske dane i ljudi su si mislili organizatori – pod vodstvom donačelnika grada Béle Básthya – kada su ljetos treti put priredili programsku seriju „Polumisec, puni mises“, od 7. do 30. augusta.

Na sunčan dan su se prebudili Kisežani 8. augusta, u subotu. U sunčanom sjaju su se kupale i lutke iz tikve na ulici, ke su ovput oblikli u tursku janičarsku nošnju i za slobodne dare su prodavale sadje i kitice. Ča je slobodno na ulici, to nije slobodno na pijaci. Tamo se za sve mora točno platiti. No Turki (mjesni ognjogasci) ki su došli krstariti simo u velikom broju, prez plaće su kanili otpromiti zaželjena dugovanja, med tim i izabrane žene. Ali kiseške žene su si pokazale hrabrost već i ovde. Zgadjanjem sadja, povrća s ričami i tijelom su si uspješno branile svoje. Šarolika povorka napadačov i braniteljev u 10 uru se je ganula od raskršća Rákóczi-Rohonczi.

Kroz stambeni blok mjesna puhačka grupa je vodila povorku. Branitelji grada sa zastavama, za njimi Nikola Jurišić (u ulogi

već je poznat Šandor Petković, predsjednik mjesne Hrvatske manjinske samouprave) i njegovi kapitani (med kimi je bio i židanski načelnik Štefan Krizmanić), gradski magistrat (sadašnji peljači grada s načelnikom Lászlom Huberom), straže, ognjogasci u braniteljskoj, katanskoj uniformi, vračitelji (Crveni križ), obrtniki, žene i dica (hrvatska i nimška manjina), vitezi (Zajednica za čuvanje tradicije) su nam svidočili da su spremni na opsadu. Historično-vjerne zastave, oprava i oružje s glazbenom zbukom bugnjov (ATARU-grupa) je oživilo spomenuta mjesta. No na kraju turski napadači su sve veću zbuku načinjali kada su zdivali na Madjare i na lojtra su na balkone plaznili po pilo, jilo, žene i dicu. Turkinje su donjeg za muške oči bile drage, u prozirnoj opravi su tancale. Ovo ljeto prvi put je sudjelovala u programu i turska manjina s plesačkom grupom iz Austrije, Bakirköy gençlikve spor klubü (Istanbul). Bilo je šale, zafrkavanja, norenja sve do Glavnoga trga. Tamo je gradski magistrat predao vladu Nikoli Jurišiću, ki se je poslije zakletve zahvalio svim pomagačem.

„Hvala na povjerenju. Teška su rješenja u ovoj situaciji, ali obećavam vam da se nećete razočarati u meni. Put mojega žitka je pošten, korektan. Želim uvjeriti i nevjernike da služim naš grad i njegovo stanovništvo.“

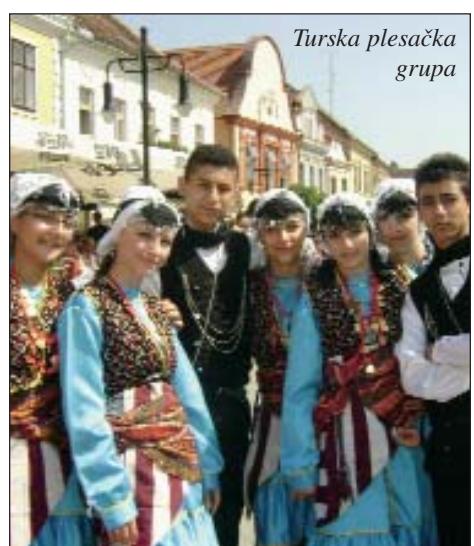
Turski vodja Ibrahim (András Seper, peljač mjesnih ognjogascev) je fuskimi ričami slao svoj „napad“ na tribinu, i iskao si je izmjenu robov. No robi su u dvoboju mogli pokazati ki je jači. Ovput je turski zarobljenik dobio, s pobjedom, i svoju slobodu. Od 12 do 18 uru svaka zainteresirana grupa je imala slobodan program u tvrdjavi Nikole Jurišića. Hrvati su kuhalili gulaš s pažonom (Lojci Feher, Ivan Nickl-Pujić) i srdačno su primili još i gradonačelnika. Najdraže je bilo ovo

otpodne za dicu. Po plani Katice Schneider i Rozalije Petković su oživile stare igre ke su nekad još naši praoci igrali. Turske glave su zgradjali labdami od canjkov, kroz cive padaće orihe su tukli s klepcima, svoja imena su si napisali glagoljicom, u škulje su kotrljali pravu topovsku kuglu, a Nikola Jurišić im svidočio probe svojim potpisom i pečatom. Sve potribno su marljive ženske i muške ruke pripravile u Hrvatskom klubu.

U 18 uri se je čuda ljudi skupilo kod tvrdjave da pogledaju sad već sve popularniju kisešku bitku. Spremni su bili i napadači i branitelji i gledatelji na opsadu, ali nečekano se je naoblačilo i spušćala se je strašno velika godina, protiv ke se ni moglo braniti. Bižali su Kisežani, gosti i napadači da si „čuvaju svoju kožu“. No drugi dan u 11 uru opsada je održana, na veselje organizatorov i gledateljev, normalno s pobjedom čete Nikole Jurišića. Ovu pobjedu će slaviti u Kisegu sve do kraja augusta na razne načine, a programom se moru diviti i dičiti športaši, umjetnici, muzičari, turisti i, naravno, naša hrvatska manjina.

Foto i tekst: Marija Fülöp-Huljev

Osamnaesto prekogranično trčanje od Barče do Virovitice

Šomodski grad Barča 12. rujna 2009. g. priređuje mali maraton, natjecanje u trčanju 21 kilometar. Ljubitelji trčanja mogu se prijaviti na prijavnici do 10. rujna na adresi: Polgármesteri Hivatal Sportiroda, 7570 Barcs, Bajcsy-Zs. u. 46.

Telefon: 06-20-414-9343, faks: 82-565-345. E-mail: horvath.gabor@barcs.hu. Predujam (akontacija) iznosi 800 forinti i treba ga uplatiti na račun: 11743057-15397191. Prijave na mjestu nema! U malome maratonu nagrađivat će u sedam kategorija, svakom sudioniku će biti dodijeljene majice. Startanje počinje u 14 sati kod barčanskoga Rekreacijskog središta (toplice), a natjecatelji prethodno trebaju se registrirati. Cilj je virovitički središnji trg, kod robne kuće. Natjecatelje će organizatori vratiti autobusom u Barču u 17 sati. Svi natjecatelji trebaju ponijeti sa sobom putovnicu ili osobnu iskaznicu! Kojima je mali maraton prevelika udaljenost, mogu se natjecati u trčanju 5,8 kilometara; prijaviti se mogu na istome mjestu. Podupiratelji natjecanja jesu: Ministarstvo samouprava, grad Barča, Skupština Šomodske županije, COOP GLAS, Allianz Hungária Biztosító Rt, Prolong Kft, ÁFÉSZ u Barči, barčanska Hrvatska manjinska samouprava.

Dan sela u Salanti

5. rujna, subota

Mjesto: Umjetno jezero u Salanti

Program:

- 7.00 –11.00 Ribičko natjecanje
- 10.00 Revijalno kuhanje, dječji programi
- 10.30 Konjska predstava „BOSI“
- 15.00 Svečano otvaranje, proglašavanje rezultata i predaja nagrada
- 15.20 Nastup najmladih Salančana
- 16.00 Orkestar „Vizin“
- 17.00 Orkestar „Szélkiáltó“
- 18.00 Folklorni program: KUD „Birjan“; Mješoviti pjevački zbor Ladislava Matušeka iz Kukinja; „Snaše“ iz Pogana; KUD „Marica“
- 21.00 Vatromet; bal - svira „Podravka“.

BUDIMPEŠTA – Sukladno odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, Gabor Győrvári, predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje, sazvao je sjednicu Odbora, koja je održana 18. kolovoza u 10 sati, u Uredu HDS-a. Nazočni su na sastanku raspravljali o izboru delegata u OKB, o pripremama na Metodičku konferenciju te donijeli odluke o dodjeli odličja Hrvatske državne samouprave u povodu „Dana Hrvata“ 2009. godine.

Šokačka večer u Kašadu

U organizaciji Hrvatske i uza svestranu pomoć mjesne samouprave sela Kašada, u tom naselju 8. kolovoza održano je Šokačko veče. Kako nam kazuje predsjednica Hrvatske samouprave Zorica Gavaler, pozvali su mnogobrojne goste, folkloriste u ovo malo baranjsko naselje na najjužnijem dijelu Mađarske koji vole navratiti u Kašad poznat po gostoprinstvu svojih mještana. Daleko od svijeta, rekli bismo odista na granici, zelenoj granici, i Kašad, kao i brojna mala naselja, bori se za život. Valjda zahvaljujući i vrijednim šokačkim Hrvatima u njemu, od kojih je jedan i na njegovu čelu, načelnik Stipo Oršokić, uspijeva. Uvjereni će vas u to sve što vidite u Kašadu. Selo kao iz bajke bez i jedne suvišne travčice ili znaka smeća na ulicama, u portama, vrтовima. Prekrasni prostor kod crkvice i zvonika, Zavičajna kuća, uređeni seoski dom kulture, dom za stare, kuća za mlade... Radili su organizatori cijeli dan kako bi zablistala pozornica ukrašena plodovima ljeta, kukuruz, žito, stolci, marljivi kuhari su u kotlu miješali ukusan perkelt, a gosti su polako počeli stizati. A koga su toga dana pozvali Kašadani? Mješoviti pjevački zbor harkanjskih Hrvata, KUD Ladislava Matušeka iz Kukinja, plesače, pjevače i svirače, bez kojih i nema prave hrvatske zabave u Baranji, Tamburaški sastav Šokadiju pod vodstvom Zoltana Horvata i KUD Šokačke čitaonice iz Mohača pod vodstvom neumornog Stipe Bubrega i brižnim okom Đure Jakšića, predsjednika Čitaonice, KUD Baranju iz Pečuha, pod umjetničkim vodstvom Đure Jeranta. Zaorila je pjesma, poletjele su noge, zasvirala tamburica. Svirača je bilo nebrojeno mnogo, jednako kao i plesača i ljudi dobre volje. Voditelj trosatnoga folklornog program bio je radijski voditelj Tomo Furi. Svi su se dobro osjećali u Kašadu,

roditelji s malom djecom, bake s unucima, organizatori i pomagači, a oni koji su navratili, sreli su mnoge prijatelje i znance, ugovorili nove nastupe i druženja. Radosni su bili Kašadani što su još jednom mogli biti dobri domaćini. Priredbi su nazočili i zamjenik predsjednika HDS-a Đuso Dudaš, predsjednik Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac kao i mnogi drugi dragi gosti, predstavnici cementare u kojoj rade mnogi mještani, bremenski načelnik Stipo Oršokić mlađi, zastupnici mjesne i hrvatske samouprave koji su se brinuli kako bi se sve odvijalo u najboljem redu i svi bili zadovoljni. Program je brzo proletio uz priču, a onda su se gosti i domaćini našli oko zajedničkoga stola. Slijedio je bal uz Orkestar Orašje koji je potrajao do sitnih noćnih sati.

Branka Pavić Blažetin

Opet međunarodni tabor u Serdahelu

Promatranje prirode, pecanje, športske igre, šaljivi kviz, ručni radovi – sve su to bile aktivnosti za serdahelsku i za draškovečku djecu koje im je nudio ekološki i čitalački tabor u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave «Stipan Blažetin» u Serdahelu.

Od 3. do 9. kolovoza priređen je tradicionalni međunarodni tabor koji je svake godine namijenjen djeci koja vole prirodu, žele se upoznati s tajnama prirodnog svijeta i družiti se s djecom iz Hrvatske. Predsjednik Hrvatske manjinske samouprave Stjepan Turul svake se godine potrudi da u taboru bude i djece iz Hrvatske, kako bi sudionici tabora vježbali hrvatski jezik. U tome mu nudi svesrdnu pomoć Margit Mirić, ravnateljica draškovečke osnovne škole. Tako je i ove godine u tabor

stiglo devetero djece iz prijateljske škole. Osim osnovnoškolske djece, ovaj put su u taboru sudjelovali i srednjoškolci koji su bili polaznici hrvatskoga tečaja i pomagali voditeljima zanimanja.

Erika Balažin, učiteljica hrvatskoga jezika, bila je odgovorna za ručne rade. Biseri »hamama« bili su omiljeni u izradbi raznih figura, sakupljeni kameni dobro su poslužili za uzorak kod bojanja tkanina. Kako ne bi izostali ni prirodni materijali, uz njezinu su

Izdala: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

pomoć djeca sadila cvijeće, kaktuse i učila o njihovu njegovanju. Ladislav Markan, predsjednik mjesnoga ribolovnog društva, pripremio se s natjecanjem u ribolovnoj vježtini na ribnjaku Serdahelskog jezera. Prvo je iskušana sreća na suhom, trebalo je pogoditi određena mjesta u dicom, a zatim u pravom ribolovu. Najspretnijima su dodijeljene nagrade. Ladislav Vari, učitelj tjelesnog odgoja, objavio je kup florbola i stolnog nogometa.

Na hrvatskom kvizu trebala je velika suradnja unutar družine, gosti su morali čitati madarski i ribama, a domaći učenici naučiti nešto na hrvatskome jeziku. Križaljke, slagalice, slikovnice skrivale su nove izraze na hrvatskome jeziku. Upoznavanje sela, kupanje u bazenima bila je prilika da se djeca približe i da se komunikacija produbi među njima. Za vrlo izvrsni objed pobrinule su se učiteljice Jelena Adam i Agneza Medimorec, ali u pripremanju jela asistirala su i djeca.

Druženje djece nastavlja se u prvim rujanskim tjednima, na drugoj strani s izletom po Međimurskoj županiji. Tabor je potpomogla Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine.

Beta

i tradicionalna hrvatska jela, npr. zlevanka, krafne, žličnaki, no bilo je i modernijih poput pice i lepinje, langoša.

Izlet je organiziran u Šomodšku županiju, u Kaszópusztu, Krišna-dolinu i na jezero Balata. Tabor je potpomagala Zaklada za nacionalne i etničke manjine.

Marko Jusupović

od jeseni će krenuti u peti razred, stoga je prvi put sudjelovao u taboru, njegovi dojmovi su sljedeći :

Jako je bilo dobro u taboru, ja obožavam nogomet pa mi je najljepše bilo igrati živi čočo, gdje smo bili povezani i tako smo trebali igrati nogomet. Uživao sam i spavati u šatoru, kad god sam htio, pogledao sam u nebo, jedan dan smo promatrati i zvjezde hoće li biti meteorita. Bili smo podijeljeni u ekipe, ja sam pripadao ekipi žute dinje. Sviđao mi se i hrvatski kviz, učiteljica nas je provjeravala jesmo li pazili dok smo prolazili kroz hrvatska sela biciklima. Bude li ga i iduće godine, ja ću se svakako javiti u tabor.

beta

Tjedan dana hrvatske kulture i tradicija

U organizaciji serdahelske Osnovne škole „Katarina Zrinski“, od 10. do 16. kolovoza održan je tabor u duhu hrvatske kulture i tradicije. Tabor se u školi već nekoliko godina priređuje s raznim tematikama, no prvi put je on usredotočen na hrvatska obilježja.

Od prvoga dana tabora na dvorištu škole postavljeni su šatori i tijekom tjedan dana djeca su iskušala logorski život na nešto blaži način, jer u školi ipak je bilo sve dostupno što je trebalo.

Voditeljica tabora Monika Balažin, doravateljica ustanove, takvo taborovanje smatra sigurnijim i za manju djecu, ipak su u pozatoj okolini, no pustolovinu šatorovanja mogu isprobati. Iznenadenja i ovako je bilo, naime kuna je utrčala u šator pa je napravila zavržlamu. Trideset pet osnovnoškolaca i gimnazijalaca sudjelovalo je u taboru i za njih su učiteljice i učitelji pripremili programe.

Kao i svake godine, i ovaj put su se postavile družine, njihovi su voditelji bili gimnazijalci. Trebalо je izraditi zastavu, predstaviti se s malim programom, izmislići pjesmicu o družini i slične zadatke. Igra burze i ovaj put je bila vrlo omiljena, jednakо kao i igra rata, traženja blaga po zemljama bajki Trnoružica

i Snjeguljica, a i promatranje meteorita u večernjim satima.

Jedan dan posvećen je i upoznavanju hrvatskih naselja biciklima; posjećeni su Mlinarci, Pustara i Petriba: Od novih saznanja učiteljica Jelena Adam složila je hrvatski kviz za djecu. Bilo je veliko iznenadenje jahanje kod Stjepana Horvata i živi stolni nogomet na dvorištu, također i novi film Harry Potter i princ miješane krvi. Posljednjega dana uz logorsku vatru svatko je prikazao svoj program. Svakog su dana djeca pripremala doručak i večeru, predstavljena su

Dvodnevno rodjendansko slavlje u Umoku

„Prije 20 ljet smo se ponovo uživili“

Jačkari Umoka, odnosno osnivači hrvatskoga poleta u tom kajkavskom naselju

Tako je stalo na pozivnici ku su rasposlali Hrvatsko kulturno društvo Kajkavci, Seoska i Hrvatska manjinska samouprava Umoka kot glavnii organizatori na dvodnevnu rodjendansku svetačnost 21. i 22. augusta. Pred dvajsetimi ljeti je pokusio Joško Jurinković s jačkama zbuditi muže, žene i na noge spraviti onu hrvatsku svist ka je skoro i zaspala vjekovječno na niuzaljskoj obali. Osmivanje Hrvatske manjinske samouprave, utemeljenje tamburaškoga sastava i folklorne grupe, sve je to doprineslo korak za korakom da se stvori ona djelatnost kom bi se mogla pravim razlogom dići karkoje naselje u Gradišću.

Svečani program je moderirao predsjednik Jursko-mošonsko-šopronske županije Štefan Kolosar, peljač tancoške grupe, koreograf ovomu društvu, a i njegova rodjakinja, prva hrvatska misica i službeno najlipša Gradiščanka Mirjana Grubić iz Koljnofa. Od

ove prilike ne bi se našla bolja da se uruči županijska nagrada „Za Gradišćanske Hrvate“ Joški Jurinkoviću, komu je aplaudirao cijeli dvor gostov u zahvalu. Kako je naglasio u svoji pozdravni riči, prvi nastup jačkarnoga zbora Tulipan je bio 1989. ljeta, a za mjesec dan su se priključili i mладji ljudi iz sela, i staro drivo se je oživilo, dostalo je novu moć i željno je života. Za gradišćanskimi melodijami ku je pratilo na harmoniki Ivan Sallmer došli su na red tamburaši ki su svoj desetljetni jubilej ovput i posebno svečevali s predstavljanjem četvrte, vlašće cedejke. Novi njev glazbeni album „10 zlatnih godina“ je kolekcija 16 zvanarednih pjesam, uglavnom s tekstom i aranžmanom Ivana Sallmera. Sad smo čuli deset jačak, uz ostalo i Antunovo kolo, posvećeno tamburaškom majstoru Antunu Tuni Bariću, gdo je bio učitelj na tamburi i samomu peljaču ovoga sastava, a i Joškinu

oko, koje je naminjeno Joški Jurinkoviću. – *Danas slavimo 10. rodjendan. Puno ljudi si nije mislilo da ćemo mi to doživiti. Bilo je i takovih ki su navijali da se to ne uspije, i njih pozdravljam ovde, moru i sad vidjeti, a i u budućnosti da nam je sve to što smo zasanjali uspjelo i uspjet će i nadalje* – je rekao Ivan Sallmer ter dodao da je najnovija CD-ploča poslana u Hrvatsku Narodnom radiju i već su puščane u eter, a i rado su slušane njeve jačke. Iz velikoga seoskoga veselja nisu izostavljeni ni tancoši ki su na repertoaru prikazali Puljansko kolo, tance iz Zagorja, a i za ovu svetačnost zavježbanu koreografiju iz Like. Na jubilej su došli čestitati i kolege pomoćnici iz Kulturnoga društva Hajdenjaki iz Dolnje Pulje a i najdraža prijateljska delegacija iz Hrvatske, zastupnici HKD-a Januševac. Štefica Ćubela i sad je pohvalila ovu zvanarednu djelatnost ku su imali priliku od početka sve do današnjega dana i sa začudjenjem i priznanjem pratiti. U njevom društvu je prvi put došpio do Umoka i poglavar partnerske općine u Hrvatskoj, načelnik Brdovca Alen Prelec ki je s radošću konstatirao da je u Ugarskoj našao svoje Hrvate. Na kraj programa je još ostala predaja spomenicov i nagradov za zasluzne tamburaše József Pálmaiuk je za jubilarnim nastupom napustio sastav, a i Ivanu Sallmeru ki je štafetu vodjenja tamburašev prikdao Adamu Horvatu. Priznanje su dobili i načelnik ter ujedno i predsjednik HKD-a Kajkavci Attila Horváth i njegova žena Zsuzsanna, za svu brigu i trud što su učinili tijekom dva desetljeća. Za preseneće publike u zatvaranju službenoga svečevanja pod vedrim nebom, skupa su izvodili završnu pjesmu Kajkavci i koljnofski Goranci. Komu nije bilo dosta folklora i doživljaja, drugi dan se je mogao vratiti još na medjunarodni folklorni festival na kom su nastupali prijatelji iz Slovačke, Austrije i iz cijelogra Gradišća.

-Tih-

Načelnik Brdovca Alen Prelec (sliva drugi) takaj je došao čestitati HKD-u partnerskoga naselja. Na sliki s načelnikom Umoka Attilom Horváthom, Joškom Jurinkovićem, predsjednikom mjesnoga HMS-a, i Šteficom Ćubelom, predsjednicom KUD-a Januševac iz Savskoga Marofa

Joški Jurinković (na sredini) je uručio županijsku nagradu Hrvatske samouprave „Za Gradišćanske Hrvate“ predsjednik Štefan Kolosar, s prvom najlipšom Hrvaticom u Ugarskoj Mirjanom Grubić

Skupa slavili Dan sela

Petriba, najmanje hrvatsko naselje u Pomurju, obilježavalo je svoje podrijetlo i postojanje 8. kolovoza u okviru Dana naselja. Ove je godine bilo mnogo zanimljivih programa: športska natjecanja za djecu, natjecanje u kuhanju između ekipa pomurskih naselja i kulturni program na kojem je bilo mnogo hrvatskih sadržaja. S priredbe nisu nedostajali ni predstavnici prijateljskog naselja Ivanovca, koji su se ovaj put pripremili s izvornom medimurskom pjesmom.

Petriba već nema svoje odgojno-obrazovne ustanove, stoga samo među starijim osobama čujemo hrvatsku riječ, srednji naraštaji također dobro razumiju, no govor im nije toliko tečan i u gajenju jezika im je osvježenje kada u selo stižu gosti iz Hrvatske.

Prijatelji iz Ivanovca sudjelovali su i na svetoj misi pa se u crkvi opet čula i molitva na hrvatskome jeziku, a i crkvene pjesme.

Članovi mjesnoga mješovitog zbora jako su se pripremali na tu priredbu, naime prvi put su nastupili u novim narodnim nošnjama što im je hrvatska manjinska samouprava dala sašiti. Hrvatske su pjesme još ljepše zvučale u hrvatskoj nošnji. Na kulturnom programu nastupao je ženski pjevački zbor iz Mlinaraca, sumartonski mladi tamburaši, vokalna skupina iz Ivanovca, pjevačica operete, a Petripčanke su se pripremale i sa šaljivim plesom opatica.

U znak prijateljstva Stjepan Mesarić, predsjednik KUD-a Katruže, poklonio je sliku cvijeta katruže petripskom načelniku Joži Kranicu, zahvalio na pozivu i naglasio da suradnja mora da se nastavi i na kulturnom i na športskom polju, te je pozvao Petripčane na Dane jeseni, koji su posvećeni jesenskim običajima.

Beta

BAJA – Labin. Kako nas je obavijestila predsjednica Bačvanskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, bački gradonačelnik Zoltán Révfy nedavno je boravio u Hrvatskoj u posjetu prijateljskom gradu Labinu u povodu Danâ grada održanih od 2. do 17. kolovoza. Od Angele Šokac Marković ujedno smo saznali da će u okviru prijateljske suradnje dvaju gradova, 13. rujna u županijskome Narodnosnom domu u Baji biti otvorena izložba pod naslovom Labinski uzlet likovnosti, koji je ustanovljen 1997. godine, a svake je godine sve poznatiji i zauzima svoje mjesto u prostoru suvremene hrvatske umjetnosti.

ČAVOLJ – Gostovanje u Budimpešti. Na poziv Hrvatske manjinske samouprave XX. okruga i predsjednice Roze Plavić Šereš, rodom iz Čavolja, Plesna grupa bunjevačkih Hrvata iz Čavolja predvođena predsjednikom Hrvatske manjinske samouprave Stipanom Mandićem u srijedu, 19. kolovoza, gostovala je u budimpeštanskom Pesterzsébetu. Desetak članova plesne skupine u pratinji petočlanog TS „Bačka“ iz Gare nastupilo je u programu Dana manjina priređenog u povodu nacionalnoga blagdana: Dana Svetoga Stjepana kralja i mađarske državnosti.

KALAČA – Prijateljska suradnja. Kako nas je obavijestio Bariša Dudaš, predsjednik Hrvatske manjinske samouprave grada Kalače, koji je početkom kolovoza boravio na odmoru u Hrvatskoj, uz posredovanje predsjednika MZ Baćina (prijateljskog naselja Baćina kod Kalače) Nikole Marinovića, u subotu, 8. kolovoza, bio je nazočan na 12. maratonu lađa na Neretvi. To je amatersko športsko natjecanje u utrci lađa, tradicionalnih plovila u Dolini Neretve, na 22,5 kilometra od Metkovića preko Opuzena do Ploča, a po gledanosti jedan od najvećih dogadaja u Hrvatskoj, ujedno i velika turistička atrakcija. Kako nam reče Bariša Dudaš, tom se prigodom susreo i s novim gradonačelnikom Općine Ploče Krešimirom Vejićem, a razgovarali su o mogućnosti uspostavljanja prijateljske suradnje dvaju gradova, obostrano izrazivši želju za suradnjom. Tako bi na poticaj Hrvatske manjinske samouprave uskoro i Kalača mogla dobiti prijateljski grad u Hrvatskoj.

Obavijest i poziv

U Kaćmaru se za 19. rujna 2009. godine organizira sastanak nastavnika i učenika bivše bunjevačke škole u Kaćmaru. Druženje, po planu organizatora, počinje u 11. sati. Sve bivše nastavnike i učenike kaćmarske bunjevačke škole Kaćmarci rado očekuju. Podrobnije informacije kod organizatorica sastanka Teze Vujkov Balažić i Đule Vanko Gunić. Telefon: 20/351-7716 ili putem e-mail: balazsicsne@citromail.hu.

Berlin – SP u atletici

Blanka obranila naslov svjetske prvakinje

Hrvatska atletičarka Blanka Vlašić obranila je naslov svjetske prvakinje osvojen prije dvije godine u japanskoj Osaki. U iznimno napetom nadmetanju s Ruskinjom Anom Čičerovom i Njemicom Arianom Friedrich jedina je preskočila 204 centimetra i zasluženo osvojila zlatnu medalju, ujedno i jedinu medalju za Hrvatsku. Pošto je osigurala naslov svjetske prvakinje, Blanka je krenula i na svjetski rekord Štefke Kostadinove (209 cm), koji stoji još iz 1987. g. sa SP-a u Rimu, ali nije uspjela preskočiti 210 centimetara. Dodajmo da je ovo bilo već 78. natjecanje u njezinoj karijeri na kojem je preskočila više od dva metra.

NK iz Potonje

Kako nam kaže predsjednik potonjskoga Nogometnog kluba Šandor Dudaš, nekadašnji vrsni nogometaš, već dvadeset godina predsjednik športskoga društva, uskoro će početi nova nogometna sezona. Za tjedna-dva počinju prijateljske, pripremne utakmice od kojih je prva u Sulušku, a 19. rujna igra se prva prvenstvena utakmica u Somogysáru. Potonjani igraju u trećoj ligi južnoga Šomođa. U skupini je jedanaest momčadi, jedna se uvijek odmaraju i ima vremena za pripreme. Treninzi nisu redoviti, Potonjani se skupljaju u subotu i nedjelju i tako igraju utakmice. Velik broj naših Potonjana prati igrače na utakmicama, ako imaju mogućnost za to, veli Šandor. Imaju devetnaest igrača, te podmladak od 16–17 mlađih igrača, iz Potonje i okolice. Sve što nam treba, ostvarujemo vlastitim snagama i s pomoću seoske samouprave, koristimo se seoskim autobusom. Među igračima ima 4–5 izvrsnih igrača, kao i u podmlatku koji je veoma darovit. Momčad treniraju Zoltán Varga iz Novoga Sela i Kálmán Erdélyi. Igrači su različite dobi i svi se trude pokazati što mogu iako je danas teško u amaterskome športu držati disciplinu, reče nam Šandor Dudaš.

SANTOVO – Prijateljski susret. Pošto su Petrijevčani 8. kolovoza gostovali na Rukometnom turniru na tromeđi u Santovu, u okviru prijateljske suradnje Općine Petrijevci i Hrvatske manjinske samouprave sela Santova (koja je potpisivanjem ugovora o prijateljskoj suradnji službeno uspostavljena još 3. veljače 1996. godine), u subotu, 22. kolovoza, u Petrijevcima je odigran uzvratni prijateljski susret ženskih i muških rukometnih ekipa dvaju naselja koji je upriličen u prekrasnoj, novosagrađenoj športskoj dvorani. Kao i u Santovu, na terenu su Petrijevčani bili uvjerljiviji, i posve zaslужeno pobijedili. Petrijevčanke su bile bolje s 39 : 30 (15 : 12), a Petrijevčani s 48 : 27 (25 : 12). I jedni i drugi, ovaj su prijateljski susret iskoristili kao pripreme za natjecanje u domaćem prvenstvu. Kako biva na ovakvim susretima, «treće poluvrijeme» proteklo je zajedničkom večerom i druženjem starih prijatelja. Putovanje Santovaca ostvareno je materijalnom potporom santovačke Hrvatske manjinske samouprave.

S. B.

Kako za Hrvatski glasnik reče predsjednica Hrvatske samouprave u Dombolu Ruža Kovač Sebestyén, po tradiciji, i ove godine tri hrvatske samouprave, dombska, daranjska i bojevska, organizirale su izlet i hodočašće u matičnu domovinu Hrvatsku. Na put su krenuli uoči praznika Velike Gospe i boravili u paškим Vlašćima u Kulturno-prosvjetnom centru i odmaraštu Hrvata u Madarskoj „Zavičaj”, Zadru i posjetiti Nacionalni park Krka od 12 do 14. kolovoza.